

han har følt, fyldestgjøre de Tilfagn, han har givet. Men ligesaa vel som enhver enkelt Minister er et Medlem af en vis bestemt Regjering, af et vist bestemt Ministerium, saaledes er han i en endnu høiere Grad et Medlem af det Borger-Samfund, hvori han befinder sig; det skylder han endnu mere, og hvad han skylder allermeest, det er sin dybe, inderlige Overbevissning om, hvad der maa skee i en vis Fremtid, saaledes at han tør binde sig selv ligeoverfor Repræsentationen mod sine Colleger, isald han ikke kan bringe dem til at gaae med sig. Den Minister, som under saadanne Forhold, hvor Statens Bæ og Bel kræver en gensidig og dyb Tillid, har en sikker Forhaabning om et eller andet Spørgsmaal, og som da — hvad enten hans Colleger finde det rigtigt eller ikke — ikke siger: i en ikke for fjern Fremtid — ikke i denne Legislaturens Møde, men i det næste, eller, som sagt, i en ikke for fjern Fremtid — vil jeg, om jeg lever, og om Kongen beholder min Tjeneste, forelægge et Forslag, som kan løse Vanskelighederne, eller jeg vil ikke være i Forbindelse med de Ministre, som forhindre mig derfra — den Minister, siger jeg, som under saadanne Omstændigheder ikke kan gjøre dette, han har gjort en rolig, sindig og jævn Bevægelse i en constitutionel Stat til en Umulighed. Der er Intet, der i den Grad fremkalder Forvirring, Uorden og urimelige Fordringer som Haabløshed, og Haabløshed er det, naar de, som skulle staae og raade paa det Heles Begne, ikke kunne paa deres egne Begne see fra i Dag til i Morgen. Der maa kunne sees ind i Fremtiden, der maa kunne siges, vi maae have Tid, men een Ting maa ogsaa kunne siges: i en vis Tid, indenfor det menneskelige Omraade, indenfor de Grændser, hvor jeg troer at kunne bevæge mig, der vil enten jeg ikke være med at arbejde for Statslivets Udvikling, eller det vil skee ved mine Kræfter, og bagved staaer jo desuden altid den ganske simple Forudsætning, at man har med befindige, rolige Mænd at gjøre, som, isald ganske andre Forhold skulde indtræde, ikke ville bebreide en Mand, at han har svigtet sit Ord, som han paa den Tid ikke kunde opfylde. Paa den Fod maae vi leve med hverandre, ellers hører hele det constitutionelle Liv op at være

en Sandhed og en Mulighed. Naar den ærede Minister siger om denne Sag, at den er ikke af en saadan Natur, at en Løsning af den ikke behøves, at det ikke behøves, at nogen Mand paa den Maade skal besatte sig dermed, at han paa en Maade skal stille sin egen Personlighed saa at sige som Borgen for dens Løsning, saa er det en ganske anden Sag; men en Udtalelse af den Art giver os et ganske andet og dybere Indblik i de samlede Forhold. Der er en meget stor Forskjel paa, naar den ærede Minister, der staaer her som Borger-Samfundets egentlige Repræsentant, som den virksomste Repræsentant for hele Landets Udvikling — naar han siger: der er i den nærværende Tid Hindringer, der gjøre os det umuligt at gaae ind derpaa, men derved ere de Forhaabninger, de Tilfagn, som ere givne i en tidligere Tid, ikke absolut affaarne ved min Personlighed, og naar han siger: de ere affaarne, fordi vi igjennem Principet ere komne til en anden Erkjendelse, og jeg er netop i Enighed med dem, som ere komne til den Erkjendelse.

Den ærede Minister har paa en vis Maade udtalt sig om sin personlige Stilling til Forholdene fra tidligere Tid af, og forsaavidt jeg har forstaaet ham, har han omtrent sagt os, at med Hensyn til hans Optraeden gjorde vi ingen Feilregning, det vil sige, om jeg forstod ham ret, at vi meget godt vide, at den ærede Minister i det Hele ikke deler deres Anskuelse, som troe, at der kan findes en Løsning, der nogentunde nærmer sig de forskjellige Forsøg, som hidtil have været gjorte. Herved vil jeg, som allerede bemærket, ikke i mindste Maade sige Noget, der kunde eller maatte bringe Noget til at troe, at jeg derfor vilde bebreide den ærede Minister, at han i dette Dreblik er traadt ind i Sagernes Styrelse; jeg vil gaae meget videre, jeg vil sige, at — tiltrods for de bestemte af mig gjorte Udtalelser om de store Misgreb, det nærværende Ministerium har begaaet, og hvorved det har ført os i en ganske lig Stilling — vilde det dog være endnu skadeligere for os, om Ministeriet svigtede, førend det havde forsøgt ved sine egne Midler, ved sin egen Betragtningmaade af Forholdene, ved at